

به نام خدا

ساخت کلاس درس خلاق، ایده هایی برای معلمان ابتدایی

مولفان :

نجمه استادی

محدثه رستمی

هستی سهراب پور

مزدک حیدر دلاور

الهام خادمی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: استادی، نجمه، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور: ساخت کلاس درس خلاق، ایده هایی برای معلمان ابتدایی / مولفان نجمه
استادی، محدثه رستمی، هستی سهراب پور، مزدک حیدر دلاور، الهام خادمی.
مشخصات نشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۲۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۷۲۱-۹-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۲۶-۱۰۳.
موضوع: کلاس درس خلاق - معلمان ابتدایی
شناسه افزوده: رستمی، محدثه، ۱۳۸۴
شناسه افزوده: سهراب پور، هستی، ۱۳۶۷
شناسه افزوده: حیدر دلاور، مزدک، ۱۳۷۱
شناسه افزوده: خادمی، الهام، ۱۳۶۱
رده بندی کنگره: LC۴۷۳۴
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۹۰۹۸۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۲۳۱۸۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: ساخت کلاس درس خلاق، ایده هایی برای معلمان ابتدایی

مولفان: نجمه استادی - محدثه رستمی - هستی سهراب پور

مزدک حیدر دلاور - الهام خادمی

ناشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۱۴۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۷۲۱-۹-۹

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir



انتشارات ارسطو



فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: پرورش خلاقیت در کلاس درس.....	۵
پرورش ذهنیت های خلاق: استراتژی ها و رویکردها	۵
استقبال از قدرت تخیل: باز کردن پتانسیل خلاق	۸
ایجاد یک محیط امن و حمایت کننده برای بیان خلاق	۱۱
پرورش فرهنگ ریسک پذیری و نوآوری	۱۳
ادغام خلاقیت در سراسر برنامه درسی: ارتباطات بین رشته ای	۱۶
نقش بازی در ارتقای خلاقیت و اکتشاف	۱۹
توانمندسازی صدای دانش آموز و انتخاب در تلاش های خلاقانه	۲۱
اندازه گیری و ارزیابی رشد خلاق: فراتر از معیارهای سنتی	۲۴
فصل دوم: طراحی فضاهای یادگیری پویا.....	۲۹
چیدمان انعطاف پذیر کلاس درس: تطبیق فضاها برای خلاقیت	۲۹
دکور الهام بخش کلاس درس: محرک های بصری برای ذهن های خلاق	۳۲
ایجاد مناطق برای همکاری، کاوش، و بازتاب	۳۶
گنجاندن طبیعت و عناصر طبیعی در محیط کلاس	۳۹
استفاده از فناوری برای افزایش فضاهای خلاقانه	۴۱
شخصی سازی محیط های آموزشی برای حمایت از زبان آموزان متنوع	۴۵
حداکثر استفاده از فضا: راه حل های ذخیره سازی و نکات سازمانی	۴۸
دعوت از مشارکت اجتماعی: آوردن دنیای بیرون به کلاس درس	۵۱
فصل سوم: برانگیختن خلاقیت از طریق ادغام هنر.....	۵۵
قدرت دگرگون کننده هنرهای تجسمی: نقاشی، طراحی و مجسمه سازی	۵۵
کشف خلاقیت از طریق موسیقی و صدا: ریتم، ملودی و هارمونی	۵۸
آزادسازی بیان خلاق از طریق درام و تئاتر	۶۲
استفاده از قدرت حرکت و رقص برای اکتشاف خلاق	۶۴
ارتباط با نویسندگی خلاق: شعر، داستان و روایت	۶۷

ادغام هنرهای رسانه ای: عکاسی، فیلم، و داستان سرایی دیجیتال.....	۷۰
پذیرش دیدگاه های چندفرهنگی از طریق ادغام هنر.....	۷۳
نمایش خلاقیت دانش آموز: جشن گرفتن و به اشتراک گذاری دستاوردهای هنری.....	۷۶
فصل چهارم: یادگیری مبتنی بر تحقیق و پرس و جو خلاق.....	۸۱
پرورش کنجکاوی: پرورش فرهنگ تحقیق در کلاس درس.....	۸۱
طراحی پروژه های جذاب مبتنی بر پرس و جو: از شگفتی تا تحقیق.....	۸۴
پرسش خلاقانه داربست: سوالات راهنما و مهارت های تحقیق.....	۸۷
ترویج تفکر انتقادی و حل مسئله از طریق تحقیق.....	۹۰
ارتباط جستجو در میان موضوعات: تحقیقات بین رشته ای.....	۹۳
استقبال از تجربیات آموزشی معتبر: ارتباطات اجتماعی و سفرهای میدانی.....	۹۶
ادغام ابزارهای فناوری برای تحقیق و تحقیق.....	۹۹
منابع و مآخذ.....	۱۰۳
منابع لاتین.....	۱۰۳
منابع فارسی.....	۱۰۴

فصل اول

پرورش خلاقیت در کلاس درس

پرورش ذهنیت های خلاق: استراتژی ها و رویکردها

در سال های اخیر، اهمیت پرورش خلاقیت در کلاس درس، نه تنها به عنوان وسیله ای برای افزایش پیشرفت تحصیلی، بلکه به عنوان یک مهارت حیاتی برای موفقیت در چشم انداز جهانی که به سرعت در حال تغییر است، به رسمیت شناخته شده است. این بخش به بررسی راهبردها و رویکردهای مختلف برای پرورش ذهنیت خلاق در بستر آموزشی ایران می پردازد. هدف این است که معلمان ابتدایی بینش های عملی و روش های مبتنی بر شواهد را برای پرورش خلاقیت در بین دانش آموزان خود ارائه دهند. این بخش با تکیه بر طیف متنوعی از مراجع اخیر، چه از ایران و چه در سطح بین المللی، به جنبه های چندوجهی آموزش خلاق می پردازد.

خلاقیت مفهومی پیچیده و چندوجهی است که شامل تولید ایده ها یا محصولات جدید و ارزشمند است. در بافت ایرانی، درک خلاقیت فراتر از تاکید سنتی بر حفظ روت و تست استاندارد است. در عوض، شامل پرورش ذهنیتی است که کنجکاوی، کاوش و تفکر انتقادی را تشویق می کند. محققانی مانند Amabile (۲۰۱۸) استدلال می کنند که خلاقیت یک ویژگی ذاتی نیست، بلکه می تواند از طریق شیوه های آموزشی درست پرورش یابد. این دیدگاه با این ایده مطابقت دارد که خلاقیت مهارتی است که می تواند در طول زمان توسعه یافته و تقویت شود.

یکی از راهبردهای کلیدی برای پرورش خلاقیت در کلاس، ارتقای ذهنیت رشد است. دوک (۲۰۰۶) ذهنیت رشد را این باور تعریف می کند که هوش و توانایی ها را می توان

از طریق فداکاری و کار سخت توسعه داد. در نظام آموزشی ایران، القای ذهنیت رشد در بین دانش‌آموزان می‌تواند به رشد خلاقانه آنها کمک شایانی کند. با ستایش تلاش به جای توانایی‌های ذاتی، مربیان می‌توانند محیطی ایجاد کنند که دانش‌آموزان در آن احساس قدرت کنند که ریسک کنند و چالش‌ها را بپذیرند، اجزای اساسی فرآیند خلاقیت (Dweck, 2006, p. 34).

تفکر واگرا یک جزء اساسی از فرآیند خلاق است که شامل تولید راه‌های متعدد برای یک مشکل است. در کلاس درس ایرانی، مربیان می‌توانند از تکنیک‌های مختلفی برای تشویق تفکر واگرا استفاده کنند. به عنوان مثال، جلسات طوفان فکری، همانطور که توسط گیلفورد (۱۹۵۰) پیشنهاد شده است، فرصتی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند تا طیف وسیعی از ایده‌ها را بدون ترس از قضاوت کشف کنند. بعلاوه، گنجاندن سؤالات با پایان باز در طرح درس می‌تواند با ترغیب دانش‌آموزان به بررسی دیدگاه‌ها و راه‌حل‌های جایگزین، تفکر واگرا را تحریک کند (گیلفورد، ۱۹۵۰، ص ۱۱۲).

نشان داده شده است که ادغام هنر در برنامه درسی تأثیر مثبتی بر تفکر خلاق دارد. در ایران، گنجاندن آموزش هنر می‌تواند به ویژه در پرورش خلاقیت موثر باشد. نظریه هوش‌های چندگانه گاردنر (۱۹۸۳) از این ایده حمایت می‌کند که افراد روش‌های یادگیری متنوعی دارند و بیان هنری راهی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند تا از نقاط قوت منحصر به فرد خود بهره ببرند. با گنجاندن هنرهای تجسمی، موسیقی و نمایش در برنامه درسی، مربیان می‌توانند سبک‌های مختلف یادگیری را مورد توجه قرار دهند و بیان خلاق را تقویت کنند (گاردنر، ۱۹۸۳، ص ۴۵).

کنجکاوی نیروی محرکه تفکر خلاق است. در کلاس درس ایرانی، مربیان می‌توانند با طراحی درس‌هایی که علاقه دانش‌آموزان را برانگیخته و کاوش را تشویق می‌کنند، کنجکاوی را پرورش دهند. Schacter و همکاران (۲۰۱۸) بر اهمیت کنجکاوی در فرآیند یادگیری تأکید می‌کند و بیان می‌کند که حفظ حافظه و مهارت‌های حل مسئله را افزایش می‌دهد. با ترکیب مثال‌های دنیای واقعی و فعالیت‌های عملی، مربیان می‌توانند

کنجکاو دانش‌آموزان را برانگیخته و عشق به یادگیری را تقویت کنند و به توسعه ظرفیت‌های خلاقانه آنها کمک کنند.

پرورش خلاقیت همچنین شامل ایجاد یک محیط کلاسی فراگیر و مشارکتی است. در ایران که زمینه‌های فرهنگی و زبانی متنوعی وجود دارد، پذیرش فراگیری ضروری است. مطالعه ای توسط هانگ و میلگرام (۲۰۱۶) تأثیر مثبت یادگیری مشارکتی بر خلاقیت را برجسته می‌کند. فعالیت‌ها و پروژه‌های گروهی به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا ایده‌ها را به اشتراک بگذارند، از دیدگاه‌های یکدیگر یاد بگیرند و مهارت‌های همکاری انتقادی را توسعه دهند و به فرهنگ کلاس درس خلاق‌تر و فراگیر کمک کنند (هانگ و میلگرام، ۲۰۱۶، ص ۹۲).

ادغام فناوری در کلاس درس می‌تواند به عنوان یک ابزار قدرتمند برای پرورش خلاقیت عمل کند. در ایران، جایی که دسترسی به فناوری به طور فزاینده ای رواج دارد، مربیان می‌توانند از منابع دیجیتال برای افزایش تجربه یادگیری خلاق استفاده کنند. مطالعه کراپلی و کراپلی (۲۰۱۰) بر نقش فناوری در تسهیل حل خلاقانه مسئله و نوآوری تأکید دارد. پلتفرم‌هایی که کدنویسی، ایجاد چند رسانه ای و همکاری مجازی را تشویق می‌کنند می‌توانند دانش‌آموزان را برای کشف پتانسیل خلاقانه خود در راستای نیازهای مهارت‌های قرن بیست و یکم توانمند سازند (کراپلی و کراپلی، ۲۰۱۰، ص ۱۰۸).

بازی و تخیل اجزای جدایی‌ناپذیر فرآیند خلاقیت هستند، به ویژه در آموزش اولیه. در ایران، جایی که نظام آموزشی سنتی ممکن است بازی را کم ارزش بداند، گنجاندن فعالیت‌های بازیگوش می‌تواند به رشد خلاق کمک کند. تحقیقات پلگرینی و اسمیت (۱۹۹۸) نشان می‌دهد که بازی رشد شناختی، اجتماعی و عاطفی را افزایش می‌دهد. مربیان می‌توانند فعالیت‌های یادگیری بازیگوش مانند بازی‌های آموزشی و نقش‌آفرینی را برای تحریک تخیل و خلاقیت در بین یادگیرندگان جوان ادغام کنند.

ارزیابی خلاقیت چالش‌های منحصر به فردی را ایجاد می‌کند، زیرا فراتر از اشکال سنتی ارزیابی است. در شرایط ایران، مربیان باید روش‌های ارزشیابی نوآورانه‌ای را اتخاذ

کنند که ماهیت چندوجهی خلاقیت را نشان دهد. کراپلی (۲۰۰۶) در مورد استفاده از ارزیابی‌های معتبر، مانند نمونه کارها و ارزیابی‌های مبتنی بر پروژه، برای سنجش تفکر خلاق استدلال می‌کند. این ارزیابی‌ها نه تنها دیدی جامع از توانایی‌های خلاق دانش‌آموز ارائه می‌دهند، بلکه دانش‌آموزان را تشویق می‌کنند تا بر فرآیند یادگیری خود مالکیت کنند (کروپلی، ۲۰۰۶، ص ۷۹).

پرورش ذهنیت‌های خلاق در کلاس درس ایرانی نیازمند رویکردی چندوجهی است که راهبردها و رویکردهای متنوع را در خود ادغام می‌کند. با پرورش ذهنیت رشد، تشویق تفکر واگرا، ترکیب هنر و فناوری و ایجاد محیطی فراگیر، مربیان می‌توانند به توسعه ظرفیت‌های خلاق در بین دانش‌آموزان کمک کنند. تأکید بر اهمیت بازی، تخیل و روش‌های نوآورانه ارزشیابی، اثربخشی آموزش خلاق را در ایران بیشتر می‌کند. همانطور که چشم انداز آموزشی به تکامل خود ادامه می‌دهد، پرورش خلاقیت به یک جنبه ضروری برای آماده‌سازی دانش‌آموزان برای چالش‌ها و فرصت‌های آینده تبدیل می‌شود.

استقبال از قدرت تخیل: باز کردن پتانسیل خلاق

در سال‌های اخیر، تأکید فزاینده‌ای بر پرورش خلاقیت در کلاس درس شده است و نقش محوری آن در آماده‌سازی دانش‌آموزان برای چالش‌های قرن بیست و یکم شناخته شده است. پرورش خلاقیت فراتر از روش‌های تدریس سنتی است و مربیان را ترغیب می‌کند که قدرت تخیل را به عنوان یک عنصر کلیدی در باز کردن پتانسیل خلاق در هر دانش‌آموز بپذیرند. این بخش به بررسی اهمیت پرورش خلاقیت در زمینه کلاس درس ایران می‌پردازد و نقش تخیل را به عنوان یک کاتالیزور برای تفکر نوآورانه و حل مسئله بررسی می‌کند.

تخیل، که اغلب به عنوان توانایی ایجاد تصاویر ذهنی یا مفاهیمی که در حواس وجود ندارد، تعریف می‌شود، نقش مهمی در فرآیند خلاقیت بازی می‌کند. در چشم انداز آموزشی ایران، اذعان به قدرت تخیل در حال افزایش است، زیرا مربیان پتانسیل آن را

برای تقویت توانایی های شناختی دانش آموزان و پرورش درک عمیق تر از مفاهیم پیچیده تشخیص می دهند (عباسی، ۱۳۹۱، ص ۴۵). پذیرش تخیل در کلاس درس نه تنها در مورد تشویق تلاش های هنری است، بلکه به رشته های مختلف دانشگاهی گسترش می یابد، جایی که تفکر خلاق می تواند به پیشرفت ها و راه حل های بدیع منجر شود.

یکی از راه هایی که از طریق آن می توان تخیل را مهار کرد، ادغام هنرها و فعالیت های خلاقانه در برنامه درسی است. تحقیقات انجام شده در ایران نشان داده است که گنجانیدن عناصر هنری در درس، تخیل دانش آموزان را تحریک می کند و خلاقیت کلی آنها را افزایش می دهد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۱۱۲). با پذیرش اشکال مختلف بیان، مربیان فرصتهایی را برای دانش آموزان فراهم می کنند تا خلاقیت خود را فراتر از مرزهای مرسوم کشف کنند و محیط کلاسی را پرورش دهند که به تفکر تخیلی ارزش می دهد و آن را پرورش می دهد.

علاوه بر این، قدرت تخیل با مفهوم تفکر واگرا، یک فرآیند شناختی که شامل ایجاد بسیاری از راه حل های ممکن برای یک مشکل معین است، پیوند نزدیکی دارد. در بافت آموزشی ایران، پرورش تفکر واگرا به طور فزاینده ای به عنوان سنگ بنای رشد خلاقیت شناخته می شود (احمدی و همکاران، ۲۰۲۴، ص ۷۸). تأکید بر تفکر واگرا در کلاس درس، دانش آموزان را تشویق می کند تا دیدگاه های جایگزین را بررسی کنند و راه حل های غیرمتعارف را در نظر بگیرند، در نتیجه مهارت های حل مسئله و سازگاری آنها را در سناریوهای دنیای واقعی افزایش می دهد.

برای باز کردن پتانسیل کامل تخیل، مربیان باید نقش محیط یادگیری را نیز در نظر بگیرند. ایجاد فضای کلاسی که ریسک پذیری را تشویق می کند و ارزش اشتباهات را در بر می گیرد، در پرورش خلاقیت بسیار مهم است (محمدی، ۲۰۲۲، ص ۵۶). در ایران، جایی که نظام آموزشی سنتی غالباً حفظ یادداشت را در اولویت قرار می دهد، پرورش فرهنگی که تجربه و اکتشاف را گرامی می دارد، می تواند تحول آفرین باشد. مربیان با

فراهم کردن فضای امن برای دانش‌آموزان برای بیان ایده‌های خود بدون ترس از قضاوت، راه را برای رشد تفکر تخیلی و مهارت‌های حل مسئله خلاق هموار می‌کند.

گنجاندن فناوری در کلاس درس راه دیگری است که از طریق آن مربیان می‌توانند قدرت تخیل را مهار کنند. استفاده از ابزارها و بسترهای دیجیتال می‌تواند تجارب یادگیری تعاملی و جذابی را که خلاقیت دانش‌آموزان را تحریک می‌کند، تسهیل کند (رحیمی و همکاران، ۲۰۲۳، ص ۸۹). در شرایط ایران، جایی که دسترسی به فناوری به طور پیوسته در حال افزایش است، یکپارچه‌سازی منابع دیجیتال می‌تواند شکاف بین روش‌های تدریس سنتی و نیازهای در حال تکامل دانش‌آموزان را در دنیایی که به سرعت در حال تغییر است، پر کند.

علاوه بر این، تشخیص ارتباط متقابل تخیل و انگیزه درونی در کلاس ضروری است. تحقیقات انجام شده در ایران نشان داده است که وقتی دانش‌آموزان انگیزه ذاتی برای یادگیری داشته باشند، ظرفیت‌های تخیل آنها به طور قابل توجهی افزایش می‌یابد (فتحی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۱۲۳). مربیان می‌توانند با همسو کردن فعالیت‌های کلاس درس با علایق دانش‌آموزان، ایجاد استقلال در یادگیری و پرورش حس هدفمندی، انگیزه درونی را پرورش دهند. با انجام این کار، تخیل به نیروی محرکه‌ای برای یادگیری فعال و فعال تبدیل می‌شود و پایه و اساس خلاقیت مادام‌العمر را می‌گذارد.

در آغوش گرفتن قدرت تخیل در بازگشایی پتانسیل خلاق در کلاس درس ایرانی بسیار مهم است. با شناخت نقش تخیل در رشته‌های مختلف دانشگاهی، ادغام عناصر هنری در برنامه درسی، پرورش تفکر واگرا، ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی، ترکیب فناوری، و ترویج انگیزه درونی، مربیان می‌توانند فرهنگ خلاقیت را پرورش دهند. سفر به سمت باز کردن پتانسیل خلاق نیاز به یک رویکرد کل نگر دارد که به پیوستگی این عناصر اذعان می‌کند و در نهایت دانش‌آموزان را برای شکوفایی در یک چشم انداز جهانی در حال تغییر آماده می‌کند.

ایجاد یک محیط امن و حمایت کننده برای بیان خلاق

خلاقیت فرآیندی چند وجهی است که تحت تأثیر عوامل مختلف قرار می‌گیرد و یکی از عوامل تعیین کننده اصلی محیطی است که در آن اتفاق می‌افتد. در چارچوب کلاس درس ایرانی، پرورش خلاقیت مستلزم ایجاد محیطی امن و حمایتی است که دانش آموزان را به ابراز خلاقانه ترغیب می‌کند. یک محیط حمایتی نه تنها خلاقیت را تحریک می‌کند، بلکه به رفاه کلی و اعتماد به نفس دانش آموزان کمک می‌کند (Amabile, 1983, ص ۴۵۶). تحقیقات انجام شده در زمینه آموزشی ایران بر اهمیت ایجاد فضایی تاکید دارد که دانش آموزان در به اشتراک گذاشتن ایده‌ها و دیدگاه‌های منحصر به فرد خود احساس امنیت کنند (موسوی، ۱۳۹۸، ص ۷۸).

ایجاد یک محیط امن برای بیان خلاق شامل پرداختن به جنبه‌های فیزیکی و روانی است. از نظر محیط فیزیکی، چیدمان و طراحی کلاس نقش بسیار مهمی دارد. طبق مطالعه جلالی و عاشوری (۱۳۹۰، ص ۱۱۲)، کلاس‌های درس با چیدمان صندلی‌های انعطاف‌پذیر و فضاهاى باز بیشتر به تفکر خلاق کمک می‌کنند. این نشان می‌دهد که مربیان در ایران باید کلاس‌های درس خود را برای تسهیل همکاری و حرکت، ترویج فضایی پویا که از اشکال مختلف بیان خلاق پشتیبانی می‌کند، در نظر بگیرند.

علاوه بر این، جنبه روانی ایمنی نیز به همان اندازه مهم است. ایجاد فرهنگ کلاسی که در آن دانش آموزان احساس امنیت عاطفی کنند برای پرورش خلاقیت اساسی است (حسینی و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۲۳۵). معلمان در ایران می‌توانند با ایجاد روابط مثبت با دانش آموزان، گوش دادن فعالانه به ایده‌های آنها و ارائه بازخورد سازنده که بر رشد به جای قضاوت تأکید می‌کند، به این مهم دست یابند (بهرامی، ۱۳۹۷، ص ۲۰۳). در اصل، وقتی دانش‌آموزان کلاس درس را به عنوان یک فضای امن درک می‌کنند، احتمال بیشتری دارد که ایده‌های غیر متعارف را کشف کنند و در تلاش‌های خلاقانه خود ریسک کنند.

برای تقویت بیشتر محیط حمایتی، مربیان در ایران می‌توانند عناصر مرتبط فرهنگی را در شیوه‌های آموزشی خود ادغام کنند. به عنوان مثال، استفاده از هنرهای سنتی ایرانی، مانند نقاشی مینیاتور یا خوشنویسی، می‌تواند حس هویت فرهنگی و غرور را در بین دانشجویان القا کند (خسروی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۴۵). این نه تنها دانش‌آموزان را با میراث آنها پیوند می‌دهد، بلکه به عنوان منبع الهام برای بیان خلاق نیز عمل می‌کند.

گنجاندن فناوری در کلاس درس، راه دیگری برای ایجاد یک محیط حمایتی برای خلاقیت است. ادغام ابزارهای دیجیتال با چشم‌انداز آموزشی در حال تحول در ایران همسو می‌شود و راه‌های متنوعی را برای ابراز خلاقیت دانش‌آموزان فراهم می‌کند (میری و همکاران، ۲۰۱۷، ص ۳۲۴). با استفاده از پلتفرم‌هایی که امکان ایجاد چندرسانه‌ای را فراهم می‌کنند، مربیان می‌توانند از استعدادها و علایق متنوع دانش‌آموزان بهره‌برند و حس فراگیری و توانمندی را در کلاس تقویت کنند.

علاوه بر این، ایجاد یک محیط حمایتی برای بیان خلاق شامل شناخت و ارزش‌گذاری انواع مختلف هوش است. نظریه هوش‌های چندگانه گاردنر (گاردنر، ۱۹۸۳، ص ۳۳) پیشنهاد می‌کند که افراد دارای قدرت‌ها و توانایی‌های متفاوتی هستند. در کلاس درس ایرانی، معلمان می‌توانند خلاقیت را با تصدیق و تجلیل از شیوه‌های مختلف برتری دانش‌آموزان، چه از طریق هوش زبانی، منطقی-ریاضی، فضایی یا بین‌فردی ارتقا دهند (محمدی، ۱۳۹۷، ص ۹۱).

ایجاد محیطی امن و حمایت‌کننده برای بیان خلاق در کلاس درس ایرانی، تلاشی چندوجهی است. این شامل پرداختن به ابعاد فیزیکی و روانی فضای یادگیری، ادغام عناصر فرهنگی، پذیرش فناوری، و شناخت انواع مختلف هوش است. با انجام این کار، مربیان نه تنها به رشد تفکر خلاق بلکه به رفاه و اعتماد به نفس کلی دانش‌آموزان کمک می‌کنند.

پرورش فرهنگ ریسک پذیری و نوآوری

چشم انداز آموزش در حال تکامل است و پرورش خلاقیت در کلاس درس برای آماده سازی دانش آموزان برای عبور از چالش های قرن بیست و یکم حیاتی می شود. این بخش به بررسی فرآیند پیچیده پرورش خلاقیت در زمینه کلاس درس ایرانی، با تمرکز ویژه بر پرورش فرهنگ ریسک پذیری و نوآوری می پردازد. خلاقیت نه تنها در مورد بیان هنری بلکه در مورد حل مسئله، تفکر انتقادی و سازگاری است. این بخش به اهمیت ایجاد محیطی می پردازد که دانش آموزان را تشویق به ریسک و نوآوری می کند و پایه ای برای یادگیری مادام العمر می گذارد.

خلاقیت یک مهارت چند وجهی است که فراتر از محدوده موضوعات آکادمیک سنتی است. توانایی تفکر خارج از چارچوب، برخورد با مسائل از زوایای مختلف و ایجاد راه حل های نوآورانه را در بر می گیرد. در بافت ایران، جایی که نظام آموزشی به طور سنتی بر حفظ کردن و انطباق با زبان تأکید داشته است، ادغام خلاقیت در کلاس درس یک تغییر پارادایم است. با توجه به آمابیل (۲۰۱۶)، پرورش خلاقیت در آموزش برای توسعه توانایی دانش آموزان برای انطباق با دنیایی که همیشه در حال تغییر است، حیاتی است و آنها را قادر می سازد تا با تاب آوری و تدبیر با چالش ها مقابله کنند (ص ۴۵).

نظام آموزشی ایران دارای تاریخ غنی است که عمیقاً ریشه در تأثیرات فرهنگی و تاریخی دارد. با این حال، مانند بسیاری از کشورهای دیگر، در انطباق با خواسته های دوران مدرن با چالش هایی مواجه شده است. تأکید بر آزمون استاندارد و برنامه درسی سفت و سخت اغلب مانع رشد تفکر خلاق در بین دانش آموزان شده است (تاجیک، ۲۰۲۱، ص ۱۱۲). برای پرورش خلاقیت، مربیان باید در این چشم انداز حرکت کنند و راه های نوآورانه ای برای ادغام شیوه های خلاقانه در چارچوب آموزشی موجود بیابند.

یکی از عناصر اساسی پرورش خلاقیت، ایجاد یک محیط حمایتی است که دانش آموزان را به ریسک کردن تشویق می کند. در کلاس درس ایرانی که ترس از شکست ممکن